МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри менеджменту
_____
д-р екон. наук, професор Ю. С. Гринчук
« 18 » листопада 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ З МЕТОЮ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
**(за матеріалами СТОВ «Нива»
Білоцерківського району, Київської області)»**

Виконала: Петренко Марина Сергіївна _____
Керівник: доцент Хахула Лариса Петрівна_____
Рецензент: доцент Гаврик Олеся Юріївна._____

Я, Петренко Марина Сергіївна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква –2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Затверджую
Гарант ОПП «Менеджмент»
_____ професор Ю.С. Гринчук
« 4 » листопада 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Петренко Марини Сергіївни
прізвище, ім'я та по батькові
Тема: Ефективне управління виробничими витратами з метою удосконалення економічної безпеки підприємства (за матеріалами СТОВ «Нива» Білоцерківського району, Київської області)»

Перелік питань, що розробляються в роботі: з'ясувати теоретичні аспекти економічної сутності виробничих витрат, їх класифікацію та роль в управлінні підприємством; дослідити етапи процесу управління виробничими витратами в системі забезпечення економічної безпеки підприємства; охарактеризувати фінансово-господарську діяльність СТОВ «Нива»; дослідити кількісні та якісні показники фінансово-господарської роботи СТОВ «Нива»; дослідити обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими витратами на підприємстві; запропонувати шляхи покращення управління виробничими витратами для забезпечення економічної безпеки підприємства.

Вихідні дані: законодавчі та нормативно-правові акти, публікації у періодичних виданнях, праці вітчизняних й зарубіжних вчених та фахівців з проблеми дослідження, фінансова та управлінська звітність підприємства, а також інформаційні ресурси мережі Internet.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	листопад 2023-січень 2024	виконано
Теоретико-методична частина	лютий-квітень 2024	виконано
Аналітична частина	травень-червень 2024	виконано
Рекомендаційна частина	липень-серпень 2024	виконано
Оформлення роботи	вересень 2024	виконано
Перевірка на плагіат	жовтень 2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	жовтень 2024	виконано
Подання на рецензування	листопад 2024	виконано

Керівник..... _____ Л.П. Хахула
(підпис)

Здобувач _____ М.С. Петренко
(підпис)

Дата отримання завдання « 4 » листопада 2023 року

АНОТАЦІЯ

Петренко М.С.

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ З МЕТОЮ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

(за матеріалами СТОВ «Нива)

Досліджено сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів в системі управління виробничими витратами на підприємстві.

Методологічною основою кваліфікаційної роботи магістра виступали загальнонаукові методи, зокрема системний, аналіз та синтез, індукція, дедукція, методи економічного та статистичний аналізу, метод експертних оцінок.

У роботі розкрито сутність та особливості системи управління виробничими витратами підприємства, вивчені методичні підходи до питання аналізу ефективності різних методів управління витратами на підприємстві, обґрунтовано організаційно-прикладні засади вдосконалення системи управління витратами підприємства з метою підвищення ефективності його діяльності.

У роботі запропоновано вдосконалити процес управління виробничими витратами на підприємстві шляхом розробки необхідної концепції, яка буде здійснювати функції аналізу, планування та контролю діяльності як в окремих підрозділах, так і по товариству взагалі.

Зроблено висновок, що успішне управління витратами забезпечує вдале ведення підприємницької діяльності на СТОВ «Нива».

Одержані результати можуть бути використані для підвищення ефективності управління виробничими витратами для забезпечення рівня економічної безпеки товариства.

Кваліфікаційна робота магістра містить 70 сторінок, 12 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел із 50 найменувань, 3 додатки.

Ключові слова: система управління витратами, підприємство, удосконалення, витрати, економічна безпека.

ANNOTATION

Petrenko M.S.

EFFECTIVE MANAGEMENT OF PRODUCTION COSTS FOR THE PURPOSE OF IMPROVEMENT THE ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY

(based on the materials of Nyva LLAC)

The totality of theoretical-methodical and practical aspects in the system of management of production costs at the enterprise was studied.

The methodological basis of the master's qualification work was general scientific methods, in particular systematic, analysis and synthesis, induction, deduction, methods of economic and statistical analysis, the method of expert evaluations.

The work reveals the essence and features of the company's production cost management system, studied methodological approaches to the issue of analyzing the effectiveness of various cost management methods at the company, substantiated the organizational and practical principles of improving the company's cost management system in order to increase the efficiency of its activities.

The work proposes to improve the process of managing production costs at the enterprise by developing the necessary concept that will perform the functions of analysis, planning and control of activities both in individual units and in the company as a whole.

It was concluded that successful cost management ensures successful business activities at the Niva gas station.

The obtained results can be used to improve the efficiency of management of production costs to ensure the level of economic security of the company.

The master's qualification work contains 70 pages, 12 tables, 13 figures, a list of used sources of 50 names, 3 appendices.

Key words: cost management system, enterprise, improvement, costs, economic security.

ЗМІСТ

ВСТУП……... 6

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА……. 10

1.1. Економічна сутність виробничих витрат та їх роль в управлінні підприємством…… 10

1.2. Роль системи управління виробничими витратами в забезпеченні економічної безпеки підприємства…….. 18

Висновки до розділу 1…….. 27

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СТОВ «НИВА»…….. 29

2.1. Фінансово-господарська характеристика товариства СТОВ «Нива»... 29

2.2. Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими витратами на підприємстві СТОВ «Нива»…….. 44

Висновки до розділу 2…….. 49

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА……..... 51

3.1. Удосконалення економічної безпеки шляхом впровадження управлінського обліку виробничих витрат на підприємстві……. 51

3.2. Шляхи покращення управління виробничими витратами для забезпечення економічної безпеки підприємства…….. 62

Висновки до розділу 3…….. 67

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ…… 69

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….. 72

ДОДАТКИ……... 77

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко Т. М. Особливості стратегічного управління затратами підприємства. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2017. № 23(II). С. 100-106.

2. Атамас П. М., Лисенко, Л. В., Герасимчук, С. І. Формування механізмів управління державними закупівлями в Україні. *Економічний простір.* 2018. Вип. 132. С. 7-21.

3. Артамонова Н. С. Управління витратами: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 259 с.

4. Артамонова Н. С., Акулюшина М. О. Управління витратами: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 116 с.

5. Богомолова І. О., Іванов В. Ю. Формування системи управління витратами на підприємстві. *Економічний часопис-XXI.* 2017. № 3-4. С. 54-57.

6. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2017. № 1 (22). С. 11-18.

7. Васюта В., Ткаченко А., Разно М. Економіка українського бізнесу в сучасних умовах. *Галицький економічний вісник*. 2022. Т. 78-79. № 5-6. С. 138-145.

8. Данилов О. Методологічні основи управління фінансово-економічною безпекою підприємств. *Економічний аналіз-XXI*. 2019. Вип. 174 (3-4). С. 18-22.

9. Данилов О. Д. Роль системного підходу в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємств. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2018. Вип. 10. С. 44-50.

10. Данилов О. Д., Романова Н. А. Управління фінансовою безпекою підприємства: сутність та основні напрями вдосконалення. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. № 1. С. 130-137.

11. Демченко А., Ткаченко О. Виробничі витрати як об’єкт управління

фінансово-економічною безпекою. *Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи*: тези XII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конферен. (28-39 жовтня 2021 р.). Дніпро: Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2021. С. 86-87.

12. Дубініна М. В., Лугова О. І. Значення трансакційних витрат у формуванні економічного потенціалу сільськогосподарського підприємства. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв. 2014. С.3-11.

13. Дуброва Н. П., Глущенко Т. В., Уманська А. С. Організація системи управління витратами на підприємстві. *Інтернаука*. 2018. № 3 (2). С. 53-55.

14. Жеребченко Н. В. Системи управління витратами на підприємстві. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 6. С. 100-104.

15. Ковбаса О. М. Аспекти управління витратами в галузі рослинництва. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 36. С. 158-164.

16. Колесник С. Г. Основи управління витратами на підприємстві: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2018. 164 с.

17. Коненко В. В., Гайденко С. М., Соколов Д. В. Синтез методів організації ефективного управління витратами підприємств. *Економіка та держава*. 2021. №5. С. 102-107.

18. Костякова А. А. Методи обліку витрат у рослинництві. *Облік і фінанси*. 2017. №2. С.13-20.

19. Кубай В. М. Основні чинники впливу на механізм формування витрат підприємства. *Теорія та практика менеджменту*: тези Міжнар. наук.-практ. конферен. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2016. С. 37-40.

20. Крушельницька О. В. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 1. С. 125-129.

21. Кудлак В. Я., Мессарош А. В. Сутність та структура витрат підприємства. *Актуальні задачі сучасних технологій:* тези VI Міжнар. наук.-техн. конферен. молодих учених та студентів. (16-17 листопада 2017 р.). Тернопіль, 2017. С. 189-190.

22. Кулакова С., Ткаченко А., Разно М. Сучасні аспекти управління

витратами українських підприємств. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2023. № 1(8). С. 40-48.

23. Лабурцева О.І. Зниження витрат підприємства за допомогою аутсорсингу: зарубіжний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №3. С. 5-9.

24. Матвєєва Н. М., Славута О. І. Управління витратами: навчальний посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 157 с.

25. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Рудич А. І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. *Держава та регіони*. 2020. №4(115). С. 140-147.

26. Мезенцева Н. М. Серікова Т. А. Формування витрат сільськогосподарської продукції в сучасних умовах господарювання. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління.* 2019. Вип. 3 (20). С. 496-504.

27. Мороз С. І. Календарно-ресурсне управління витратами в рослинництві. *Агросвіт*. 2014. №1. С. 9-14.

28. Назаренко Т. П., Франчук І. Б., Вітер С. А. Методичні аспекти обліку та управління витратами на виробництво продукції. *Економіка та держава*. 2021. №7. С. 83-89.

29. Парасій-Вергуненко І. М. Концептуальні засади побудови системи управлінського обліку за центрами відповідальності в закладах вищої освіти. *Фінанси України*. 2019. № 6. С. 70-80.

30. Первуляк І. В., Скляр Є. В. Особливості формування фінансового результату через управління витратами. *Агросвіт*. 2020. №15. С. 54-59.

31. Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с.

32. Рокожиця А. Ю., Івата В. В. Аналіз операційних витрат. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 6(11). С. 370-374.

33. Самойленко О. В. Системи управління витратами на підприємстві. *Наукові праці ДонНТУ*. Серія економічна. 2017. № 3 (28). С. 100-107.

34. Свиноус І. В., Гаврик О. Ю., Хомовий С. М. Методичні засади формування системи управління витратами на сільськогосподарських підприємствах. *Економіка та держава*. 2016. № 9. С. 9-12.

35. Свистун Л. А., Левкова Р. М. Удосконалення системи управління витратами підприємства в умовах нестабільної економіки. *Економіка і регіон*. 2017. № 4. С. 57-62.

36. Семчук І. В., Мазур В. Г. Шляхи підвищення ефективності управління витратами на підприємстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 22. С. 544-548.

37. Скоропад І. С., Балюк Б. Р. Механізм управління витратами підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. С. 229-232.

38. Стефанишина Н. І. Управління витратами на підприємстві: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 232 с.

39. Сусіденко О. В. Формування системи забезпечення фінансової безпеки підприємства: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: за спец. 08.00.04 - економіка та управління підприємствами / ДВНЗ Хмельницький національний ун-т, Хмельницький, 2015. 220 с.

40. Тарасенко С. І. Управління витратами: навчальний посібник. Кам’янське: ДДТУ, 2018. 305 с.

41. Ткаченко О. С., Демченко А. В. Підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства. *Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств*: тези V Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конферен. (13-14 травня 2021 р.). Дніпро: ННІЕ, 2021. С. 137-140.

42. Фостолович В. А., Сімаков О. О. Місце управління витратами в сучасній системі управління підприємством. *Економіка та держава*. 2019. №10. С. 36-45.

43. Шандова Н. В. Створення ефективної системи управління витратами підприємства. *Фінанси України*. 2018. №7. С. 97-101.

44. Шароватова О. О., Омельченко І. А. Методика управлінського обліку витрат у рамках застосування позамовного методу на промисловому

підприємстві. *Аудиторські відомості*. 2015. № 6. С. 62-76.

45. Шубіна Г. І., Гаєва Т. М. Системи управління витратами на підприємстві: методи та практика. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2018. № 5. С. 25- 29.

46. Чорна М. В., Смірнова П. В., Бугріменко Р. М. Управління витратами: навчальний посібник, 2017. 166 с.

47. Фостолович В. А., Сімаков О. О. Місце управління витратами в сучасній системі управління підприємством. *Економіка та держава*. 2019. № 10. С. 36-45.

48. Ющишина Л. О. Менеджмент ресурсів та витрат: курс лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Л. Українки, 2022. 103 с.

49. Ясінська А. І. Фінансова безпека підприємства як важлива складова його ефективного функціонування. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2018. № 10. С. 201-205.

50. Ященко О. І., Майданська О. М. Стратегічний підхід в управлінні витратами підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Вип. 18.2.
С. 145-149.